STORTINGET

Representantforslag 113 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Tina Bru, Linda Hofstad Helleland, Nikolai Astrup, Lene Westgaard-Halle, Bård Ludvig Thorheim og Liv Kari Eskeland

Dokument 8:113 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tina Bru, Linda Hofstad Helleland, Nikolai Astrup, Lene Westgaard-Halle, Bård Ludvig Thorheim og Liv Kari Eskeland om en storstilt satsing på norsk hydrogen- og ammoniakkutvikling

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Målet er at klimagassutslippene innen 2050 reduseres i størrelsesorden 90 til 95 prosent fra utslippsnivået i referanseåret 1990, jf. klimaloven. Ambisiøse klimamål krever at det må utvikles og tas i bruk ny teknologi som bidrar til å redusere utslippene. Hydrogen og ammoniakk er energibærere som har betydelig potensial til å redusere utslipp i en rekke ulike sektorer. For at slike energibærere skal være reelle alternativ, må de produseres med svært lave eller null utslipp, og de må være tilgjengelige, konkurransedyktige og sikre. Ifølge det internasjonale energibyrået IEA må produksjon av hydrogen med lave eller ingen utslipp 16-dobles innen 2030 for å begrense global oppvarming til 1,5 grader. Det inkluderer grønt og blått hydrogen.

Norge har gode forutsetninger for å lykkes med en satsing på hydrogen. Norsk næringsliv er godt posisjonert til å ta del i et økende marked for hydrogen. Norge har et sterkt næringsliv og gode forsknings- og teknologimiljøer som allerede utvikler og leverer utstyr og tjenester for produksjon, distribusjon, lagring og bruk av hydrogen i ulike sektorer. I tillegg har Norge et ambisiøst program innen CCS som kan styrkes gjennom produksjon av blått hydrogen, der norske gassressurser kan komme til anvendelse. Forslagsstillerne er opptatt av at norsk næringsliv har ambisiøse mål om å produsere og ta i bruk hydrogen. Eksempelvis har Equinor et mål om å ta 10 prosent markedsandel på hydrogen i Europa i 2035.

Staten har en viktig rolle å spille i å legge til rette for industriell utvikling og anvendelse av hydrogen og ammoniakk gjennom statlig innkjøpspolitikk, virkemiddelapparatet, forsknings- og utviklingsressurser, støtte til piloter og demonstrasjonsanlegg, reguleringer, krav og skatter og avgifter. Forslagsstillerne mener imidlertid det er feil å etablere et statlig hydrogenselsskap. Det er i dag en rekke store private bedrifter som jobber med hydrogen og ammoniakkprosjekter, som har langt bedre industrielle forutsetninger for å lykkes enn det staten har. Et større statlig eierskap må ikke bli et premiss for gjennomføringen av det grønne skiftet. Statens rolle må være å legge til rette for økt etterspørsel og rammevilkår som gjør at satsingen får tilstrekkelig forutsigbarhet, volum og lønnsomhet over tid.

Forslagsstillerne mener det må etableres et marked for hydrogen med hydrogenknutepunkter innen 2025. På kort sikt må det inngås samarbeid med private aktører om å etablere fem hydrogenknutepunkter for maritim transport, med muligheter for utvikling av tilknyttede landtransportløsninger basert på hydrogen som energibærer. Det må etableres ett til to industriprosjekter med tilhørende produksjonsanlegg for hydrogen innen 2025, der formålet er å demonstrere verdikjeder med globalt spredningspotensial. Forslagsstillerne mener det også må etableres fem til ti pilotprosjekter for utvikling og demonstrasjon av nye og mer kostnadseffektive hydrogenløsninger og -teknologier. Antall pilot-

og demonstrasjonsprosjekter i Norge må økes for å bidra til teknologiutvikling og kommersialisering. Det må satses på prosjekter i hele verdikjeden, fra forskning til markedsintroduksjon. Norges forskningsråd, Enova, Gassnova og Innovasjon Norge må ha sentrale roller i dette.

EU-kommisjonen har foreslått at både gass og atomkraft skal regnes som «grønne» i EUs taksonomi. Hydrogen produsert med norsk naturgass med fangst og lagring av CO_2 blir en viktig faktor i Europa som skal redusere utslippene til netto null. Dette vil være et viktig konkurransefortrinn for norsk næringsliv og hydrogenproduksjon.

Forslagsstillerne mener regjeringen må vurdere nye virkemidler for å utløse potensialet for hydrogensatsingen i Norge frem mot 2030. Differansekontrakter har blitt pekt på som et nyttig virkemiddel som kan bidra til å få på plass helhetlige verdikjeder av produksjon, distribusjon og bruk av hydrogen og ammoniakk. Dessverre ser man at bransjen vegrer seg for å satse på de fornybare løsningene i mangel på rammebetingelser som skaper forutsigbarhet. Eksempelvis har Veidekke nå lagt to hydrogendrevne bulkskip på is. Det samme gjelder Fiskarstrand Verft sitt PilotE-prosjekt for ombygging av en elbil- og passasjerferge til hydrogendrift. Det er flere prosjekter som er varslet i tiden som kommer, og det er derfor svært avgjørende at det nå blir klarhet i disse forholdene slik at man kan få forutsigbarhet for at næringslivet kan jobbe fremover i det grønne skiftet.

Forslagsstillerne viser til gjeldende hydrogenstrategi, hvor det stadfestes at det er en forpliktelse om et nordisk miljøsamarbeid, herunder å utvikle det nordiske samarbeidet om grønn transport, herunder grønn luftfart, grønn maritim transport, veitransport og togtransport i Norden.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen bidra med statlige virkemidler for å etablere en norsk hydrogennæring, fremfor å opprette et nytt statlig hydrogenselskap.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere nye virkemidler som kan være utløsende for å få igangsatt prosjekter med hydrogen eller ammoniakk som energibærer, deriblant differansekontrakter.
3. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i samarbeid med private aktører kan etableres fem hydrogenknutepunkter for maritim transport, med muligheter for utvikling av tilknyttede landtransportløsninger basert på hydrogen.
4. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i samarbeid med private aktører kan etableres ett til to industriprosjekter med tilhørende produksjonsanlegg for hydrogen innen 2025, der formålet er å demonstrere verdikjeder med globalt spredningspotensial.
5. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i samarbeid med private aktører kan etableres fem til ti pilotprosjekter for utvikling og demonstrasjon av nye og mer kostnadseffektive hydrogenløsninger og -teknologier.
6. Stortinget ber regjeringen legge til rette for ytterligere styrking av Forskningsrådets forskningssenter for miljøvennlig energi (FME) innenfor hydrogen og ammoniakk.
7. Stortinget ber regjeringen videreutvikle samarbeidet med de andre nordiske landene om en fullskala infrastrukturplan for hydrogen i Norden rettet mot maritim sektor og landtransport. I planen skal det stilles krav om utslippsfri skipsfart mellom de nordiske landene.
8. Stortinget ber regjeringen øke hurtigbåtsatsingen under Klimasats for å styrke fylkeskommunenes arbeid med å fremme null- og lavutslipps hurtigbåter, inkludert hydrogen- eller ammoniakkdrevne båter.
9. Stortinget ber regjeringen påse at det er innenfor Enovas mandat å støtte prosjekter som er aktuelle for IPCEI Hydrogen-ordningen.
10. Stortinget ber regjeringen aktivt arbeide for og sikre Norges deltagelse og muligheter i EU-prosesser om hydrogenutvikling i Europa.

17. februar 2022

Tina Bru **Linda Hofstad Helleland** **Nikolai Astrup**

Lene Westgaard-Halle **Bård Ludvig Thorheim** **Liv Kari Eskeland**

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon